

Pochodne instrumenty finansowe - Słowniczek angielsko-polski

redakcja: Karol Życzkowski,
Instytut Fizyki M. Smoluchowskiego, Uniwersytet Jagielloński,
ul. Reymonta 4, 30-059 Kraków
współpraca: Piotr Kobak, Marek Capiński, Jerzy Dzieża

Kraków, 10 marca 1997

Pochodne instrumenty finansowe - Słowniczek angielsko-polski

przygotowany przed I Sympozjum z Matematyki Finansowej, Kraków, 10.IV 1997

Przygotowując do druku teksty wykładów często napotykalismy na trudności ze znalezieniem odpowiedniego terminu w języku polskim. Ponieważ w istniejącej już polskiej literaturze przedmiotu, [patrz np. K. Jajuga i T. Jajuga, *Inwestycje*, PWN, Warszawa 1996] nie występują jeszcze wszystkie zwroty i wyrażenia konieczne do pełnego przedstawienia zagadnień instrumentów pochodnych, pojęliśmy próbę zredagowania słowniczka angielsko-polskiego dotyczącego tej tematyki. Podczas gdy niektóre z poniższych wyrażeń zdążyły się już zadomowić w naszym języku, inne należy traktować jako propozycje. O tym, czy praktycy, na codzień operujący instrumentami pochodnymi, używać będą wyrażeń polskich, czy też po prostu, w polską mowę będą wplatać oryginały angielskie, wnet zadczyduje życie.

arbitrage – arbitraż - arbitraż rynkowy

binomial model – model dwumianowy

bond – obligacja

convertible bond – obligacja zamienna, (bon zamienny)

zero-coupon bond – bon dyskontowy (zerokuponowy)

treasury bond – długoterminowy bon skarbowy

treasury bill – krótkoterminowy weksel skarbowy

call – opcja kupna

call-put parity – relacja cen opcji kupna i sprzedaży

cap – opcja na górną granicę stopy procentowej

caption – opcja na kontrakt *cap*

collar –

compounding – składanie odsetek

discount – dyskonto

discount rate – stopa dyskonta

dividends – dywidendy

dividend yield –

delivery date – termin dostawy

derivatives (derivative securities, contingent claims) – pochodne instrumenty finansowe

equity (stock, share) – akcje, papiery wartościowe

expiration date – data wygaśnięcia opcji

exercising (an option) – realizacja opcji - skorzystanie z praw właściciela opcji do zakupu (sprzedaży) instrumentu pierwotnego po ustalonej cenie realizacji

exercise date – data realizacji - data upływu ważności opcji

exercise price – cena realizacji (cena wykonania) - cena, za którą posiadacz opcji może nabyć instrument pierwotny, niezależnie od jego ceny rynkowej

floor – opcja na dolną granicę stopy procentowej

floortion – opcja na kontrakt floor

forward – bezpośredni kontrakt terminowy, w którym obie strony umawiają się na transakcje pewnych instrumentów finansowych w określonym czasie przy ustalonej cenie

futures – pośredni kontrakt terminowy - kontrakt terminowy, zawierany przy udziale pośrednika, którym można obracać na giełdzie

futures option – opcja na kontrakt pośredni

hedging – osłona - strategia polegająca na równoczesnym zawieraniu kilku kontraktów (np. kupna lub sprzedaży akcji i opcji), mająca na celu zabezpieczenie się przed ryzykiem związanym z fluktuacjami cen na rynku.

holder – kupujący opcję

delta hedging – osłona typu delta

perfect hedging – osłona idealna przy której wystawiający opcje redukuje do zera ryzyko związane z wahaniami cen instrumentu pierwotnego

interest – odsetki

interest rate – stopa procentowa

interest rate derivatives – instrumenty pochodne na stopę procentową

leverage – dźwignia

long position – pozycja sprzedaży - pozycja długa, przy której kupiono więcej papierów wartościowych, niż sprzedano.

long sale – sprzedaż

spot price – cena bieżąca

margin – depozyt gwarancyjny

initial margin – depozyt początkowy

additional margin – dodatkowy depozyt

market – rynek

efficient market – rynek efektywny

ideal market – rynek idealny

maturity – okres ważności

option – opcja - prawo do zakupu (sprzedaży) instrumentu finansowego w ciągu określonego czasu przy ustalonej cenie realizacji.

- **American option – opcja amerykańska** - opcja, którą można zrealizować w dowolnym momencie podczas okresu jej ważności.

- **Asian option – opcja azjatycka** - opcja, dla której wypłata zależy od średniej wartości instrumentu bazowego w ciągu okresu jej ważności.

- **barrier option –**

- **binary (digital) option** (cash or nothing call) –

- **bond option – opcja na bon (obligację)**

- **call option – opcja kupna**

- **commodity option – opcja towarowa**

- **compound option – opcja złożona** np. opcja kupna opcji

- **currency option – opcja walutowa** - opcje, dla których instrumentem pierwotnym jest waluta innego kraju.

- **European option – opcja europejska** - opcja, którą można zrealizować jedynie w dniu jej wygaśnięcia.

- **exotic option – opcja egzotyczna** - opcje z nietypową funkcją wypłaty dostosowaną do potrzeb klienta

- **index option – opcje na indeks** - opcje, dla których instrumentem pierwotnym jest indeks giełdowy.

Realizacja opcji nie polega na transakcji kupna/sprzedaży indeksu, a jedynie na odpowiednim rozliczeniu kontraktu.

- **interest rate option – opcje procentowe** - opcje, dla których instrumentem pierwotnym jest bon lub obligacja.
- **lookback option** –
- **path-dependent option – opcje zależne od historii cen**
- **put option – opcja sprzedaży**
- **Russian option – opcja rosyjska** -
- **stock option – opcja akcyjna** opcje, dla których instrumentem pierwotnym jest akcja.
- **synthetic option – opcja syntetyczna** - odpowiednio dobrana strategia portfela zapewniająca taką samą funkcję wypłaty, jak posiadaczowi opcji.
- **uncovered option (naked option) – opcja nieosłonięta** - np. wystawiona opcja kupna akcji bez ich posiadania; kupiona opcja sprzedaży akcji bez jej posiadania.
- **vanilla options – opcje zwykłe** - standardowe opcje kupna i sprzedaży
- **option, early exercise** – realizacja opcji przed czasem
- **option, intrinsic value – wewnętrzna wartość opcji**
- **option, time value – czasowa wartość opcji**
- **option, deep in the money – opcja głęboko w cenie**
- **option, in the money – opcja w cenie** opcja, którą opłaca się realizować. W przypadku opcji kupna cena bieżąca opcji jest niższa od ceny realizacji, a w przypadku opcji sprzedaży jest od niej wyższa.
- **option, at the money – opcja po cenie** - opcja, dla której cena bieżąca jest równa cenie realizacji
- **option, out of the money – opcja poza ceną** opcja, której nie opłaca się wykonywać. W przypadku opcji kupna cena bieżąca opcji jest wyższa od ceny realizacji, a w przypadku opcji sprzedaży jest od niej niższa.
- **option, deep out of the money – opcja daleko poza ceną**
- OTC (over the counter option) – opcja dedykowana** - (opcja na zamówienie)
- payoff – funkcja wypłaty**
- portfolio – portfel**
- premium – cena opcji** (niesłusznie zwana premią)
- put – opcja sprzedaży**
- risk – ryzyko**
- risk aversion – niechęć do ryzyka**
- risk free rate – stopa procentowa wolna od ryzyka**
- risk neutral world – świat obojętny na ryzyko**
- short sale – krótka sprzedaż** - odpowiada sprzedaż walorów pożyczonych
- short position – pozycja kupna** - pozycja krótka, odpowiadająca pożyczonemu papierów wartościowych; (sprzedano więcej papierów wartościowych, niż kupiono).
- spot – transakcja na miejscu**, (natychmiastowa)
- spot price – cena aktualna** (dla transakcji natychmiastowej)
- stock – akcja**
- stock split – podział akcji** (split)
- option strategy – strategie opcyjne** - **simple** (uncovered, naked) – **strategie proste** (nieosłonięte)
- **short call – wystawienie opcji kupna**
- **short put – wystawienie opcji sprzedaży**
- **long call – zakup opcji kupna**
- **long put – zakup opcji sprzedaży**
- **composed (covered) – strategie złożone** (osłonięte)
- **covered call – osłonięta opcja kupna**, (wystawienie opcji kupna oraz zakup akcji)
- **covered put – osłonięta opcja sprzedaży**, (wystawienie opcji sprzedaży oraz krótka sprzedaż akcji)
- **strategy, combination – strategie kombinacyjne** polegają na jednoczesnym zakupie (lub sprzedaży) dwóch opcji na ten sam instrument finansowy.
- **long (short) straddle – okraciem** - zakup (sprzedaż) opcji kupna i sprzedaży z tą samą ceną realizacji
- **strap – strap ?** –
- **strangle – strangle ?**
- **strip – strip ?**

- **strategy, spread – strategie rozpiętościowe**, (stelażowe), polegające na jednoczesnym zakupie i sprzedaży dwóch opcji na ten sam instrument finansowy:
 - **horizontal spread** (calendar spread) – **rozpiętość pozioma** (czasowa): opcje różnią się terminem wygaśnięcia a mają te same ceny realizacji
 - **vertical spread** (money spread) – **rozpiętość pionowa** (cenowa): opcje różnią się ceną realizacji a mają te same terminy wygaśnięcia
 - **diagonal spread – rozpiętość diagonalna**: opcje mają różne ceny realizacji i terminy wygaśnięcia
 - **butterfly spread – motyl ?**
 - **condor spread – condor ?**
- striking price – cena realizacji, cena rozliczenia**
- swap – kontrakt zamiany**
 - commodity swap – kontrakt zamiany towarów**
 - currency swap – kontrakt zamiany walut**
 - equity swap – kontrakt zamiany akcji**
 - interest rate swap – kontrakt zamiany stóp procentowych**
- swaption – opcja na kontrakt zamiany**
- underlying asset – pierwotny instrument finansowy** (instrument bazowy)
- volatility – współczynnik zmienności** cen instrumentu finansowego, zdefiniowany jako średnie odchylenie standardowe względnych zmian cen.
 - implied volatility – indukowany współczynnik zmienności** wyznaczany z rynkowych cen opcji, np. przy pomocy wzorów Blacka – Scholesa
 - write an option – wystawić opcję**
 - writer – wystawiający opcję**
 - warrant – warrant ?**